

A-cyclus vierde zondag van de advent

- Eerste lezing: Jesaja 7,10-14
- Tweede lezing: Romeinen 1,1-7
- Evangelielezing: Matteüs 1,18-24
- Ingesproken lezingen
- Commentaar: De geloofsdaad van Jozef, zoon van David

JESAJA 7,10-14

Uit de Profeet Jesaja

In die dagen sprak Jesaja tot Achaz:

"Vraag de Heer uw God om een teken,
hetzij hoog in de hemel of diep in de hel."

Maar Achaz antwoordde:

"Ik vraag niet om een teken.

Ik wil de Heer niet op de proef stellen."

En Jesaja sprak:

"Luister dan, huis van David,
is het u niet genoeg mensen te ergeren,
dat gij ook mijn GOD tot ergernis wilt zijn?

Daarom geeft de Heer u ook ongevraagd een teken:

Zie, de jonge vrouw zal ontvangen en een zoon baren,
en zij zal hem noemen: "Immanuël": "GOD met ons".

ROMEINEN 1,1-7

Begin van de brief van de heilige apostel Paulus aan de christenen van Rome

Van Paulus, dienstknecht van Christus Jezus,
door Gods roeping apostel,
bestemd voor de dienst van het evangelie,
dat GOD eertijds door zijn profeten
in de heilige schriften heeft aangekondigd.
Het is de boodschap over zijn Zoon,
die naar het vlees is geboren uit het geslacht van David,

die naar de heilige Geest
is aangewezen als Zoon van GOD
door Gods machtige daad,
door zijn opstanding uit de doden,
Jezus Christus onze Heer.
Door Hem heb ik de genade van het apostelschap ontvangen,
om ter ere van zijn naam
onder alle volken
mensen te brengen tot de gehoorzaamheid van het geloof.
Ook gij hoort bij hen, geroepen als gij zijt door GOD
tot de gemeenschap van Jezus Christus.
Ik zend mijn groeten aan u allen in Rome:
GOD heeft u lief
en riep u tot zijn heilige gemeente.
Genade en vrede voor u
vanwege GOD onze Vader en de Heer Jezus Christus!

MATTEÛS 1,18-24

Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Matteüs

De geboorte van Jezus Christus vond plaats op deze wijze.

Toen zijn moeder Maria verloofd was met Jozef,
bleek zij, voordat ze gingen samenwonen,
zwanger van de heilige Geest.

Omdat Jozef, haar man, rechtschapen was
en haar niet in opspraak wilde brengen,
dacht hij er over
in stilte van haar te scheiden.

Terwijl hij dit overwoog,
verscheen hem in een droom een engel van de Heer
die tot hem sprak:

"Jozef, zoon van David,

wees niet bevreesd Maria, uw vrouw, tot u te nemen;
het kind in haar schoot is van de heilige Geest.
Zij zal een zoon ter wereld brengen die gij Jezus moet noemen,
want Hij zal zijn volk redden uit hun zonden."

Dit alles is geschied, opdat vervuld zou worden
wat de Heer gesproken heeft door de profeet, die zegt:

"Zie, de maagd zal zwanger worden
en een zoon ter wereld brengen
en men zal Hem de naam Immanuël geven."

Dat is in vertaling:

GOD met ons.

Ontwaakt uit de slaap
deed Jozef zoals de engel van de Heer hem bevolen had
en nam zijn vrouw tot zich.

COMMENTAAR BIJ DE LEZINGEN

Jean Bastiaens

De geloofsdaad van Jozef, zoon van David

We vieren de vierde zondag van de advent: we naderen het geheim dat cirkelt rond de geboorte van de messias nu van heel dichtbij. De drie lezingen dragen daar toe bij. Paulus spreekt in de brief aan de Christenen in Rome over dat wonderbaarlijke 'evangelie' over de geboorte van de Zoon: 'naar het vlees geboren uit het geslacht van David, naar de heilige Geest aangewezen als Zoon van GOD krachtens de opstanding uit de doden.' Het 'geslacht van David' gaat terug op de figuur van Jozef, die in het evangelie wordt aangesproken als 'zoon van David'. Jozef heeft, krachtens zijn toebehoren aan de davidische stam, deel aan de beloften die GOD aan het huis van David heeft gedaan.

Over dat 'huis van David' gaat het in de eerste lezing. Achaz zal van 735 tot 727 v. Chr. als koning heersen over Juda. Zijn tijd is bijzonder penibel, want hij is in een oorlog verwickeld met de stammen van het Noordrijk, en om zijn hachje veilig te stellen, wil hij beroep doen op Assyrische bescherming. De profeet Jesaja richt zich resoluut tegen dit manoeuvre van koning Achaz: hij dient zijn vertrouwen niet te stellen op een Assyrische koning – een tiran! -, maar op de GOD van zijn voorvaderen. Daar heeft Achaz echter geen oren naar, en hij weigert dan ook een teken te vragen als de profeet hem daartoe uitnodigt. Achaz wil geen teken van Godswege, hij wil zijn eigen gang gaan. Maar de profeet geeft hem een teken, ook ongevraagd. En dat teken is dat het huis van David begenadigd zal worden met een zoon die de titel 'Immanuël' mag voeren: 'GOD met ons'. Deze titel sloeg allicht ook op de zoon van Achaz, de koning Hizkia. Maar de titel zal pas echt van toepassing zijn op de 'zoon van David' die de messiaanse beloften zal waarmaken.

Matteüs laat ons verstaan dat deze messiaanse beloften in vervulling gaan bij de geboorte van de zoon 'die verwekt werd uit de heilige Geest'. Dit is niet zozeer ongewoon, het is eigenlijk buitengewoon. Jozef zal het niet gemakkelijk hebben om met deze buitengewone situatie om te gaan. Maria was al aan hem uitgehuwelijkt, maar ze woonden nog niet samen. Dan blijkt Maria zwanger te zijn. Jozef kan niet geloven dat er sprake is van overspel: hij kent Maria immers. Dan moet er sprake zijn van verkrachting. Jozef behoort tot het geslacht van de 'rechtvaardigen' en wil deze zaak niet laten escaleren. Daarom probeert hij in alle stilte Maria weer te laten gaan met een scheidingsbrief. Op dat moment krijgt Jozef een droom. In deze droom wordt hij aangesproken als 'zoon van David'. Hij wordt dus aangesproken op de beloften die GOD ooit aan David en Salomo heeft gedaan: dat de troon van David nooit definitief opgegeven zou worden. In de droom krijgt Jozef te verstaan dat hij Maria als zijn vrouw mag aanvaarden, want haar zwangerschap is 'uit de heilige Geest'. Jozef heeft ongetwijfeld niet begrepen wat hiermee exact bedoeld werd, maar de stem was zo klaar en helder in hem dat hij niet twijfelde om te gehoorzamen. Bovendien werd zijn rol als vader bevestigd, want Jozef kreeg de sleutel van de naam in handen: de naam van dit kind zal 'Jezus' zijn, in het Hebreeuws: Jeshua of Jehoshua – GOD brengt redding! Want dit kind zal het volk redden, en wel op de meest fundamentele manier. Zo'n redding heet dan 'redding uit hun zonden'.

Zo werd Jozef, zoon van David, de vader van Jezus/Jeshua, die verwekt was 'uit de heilige Geest'. En Jozef deed op die manier de profetie uit Jesaja in vervulling gaan, dat namelijk 'een jonge vrouw zwanger zou worden' en een zoon ter wereld zou brengen die de naam 'Immanuël' zou krijgen.

Matteüs had ons al voorbereid op deze buitengewone gang van zaken, en wel met de verzen die direct aan deze evangeliëlezing vooraf gaan: het Matteüsevangelie begint immers met de geslachtslijst van Jezus, een lijst van driemaal veertien generaties. Het gewone patroon van die lijst luidt: 'Abraham verwekte Isaak, Isaak verwekte Jakob' enz. Dat verwekken is dus een mannenzaak. Maar wie goed leest, ziet dat dit patroon op vijf plaatsen onderbroken wordt: 'Juda verwekte Peres en Zerach bij Tamar, Salmon verwekte Boaz bij Rachab, Boaz verwekte Obed bij Ruth, David verwekte Salomo bij de vrouw van Uria, en ten slotte: Jakob verwekte Jozef, de man van Maria – bij haar werd Jezus verwekt, die de messias genoemd wordt.' Vijf vrouwen spelen een speciale rol in de heilsgeschiedenis van Israël: Tamar (Genesis 38), Rachab (Jozua 2), Ruth, Batseba (2 Samuël 11) en Maria. Zij doorbreken de gangbare patronen en gaan op moedige wijze ongebaande wegen. Dat geldt voor Tamar, Rachab, Ruth en Batseba. Het ongewone van hun leven – lees er de teksten maar eens rustig op na! – bereidt de lezer voor op wat komen gaat: ook met Maria en haar Zoon worden de gangbare voorstellingen doorbroken. Jozef stond er alvast voor open!